

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 47 (2227) 2000 m. lapkričio mėn. 28 d. Eina 45-tus metus

Melbourne

KRISTUS KARALIUS - VISATOS VALDOVAS

(Šis, prelato dr. Pr. Dauknio rašinys buvo skirtas pereinamųjų metų Kristaus Karaliaus šventės pamokslui, bet dėja, jam susirgus, neteko jo išgirsti bažnyčioje, todėl pagerbdami prelatą dr. Praną Dauknį spausdiname šių metų Kristaus Karaliaus šventės progą. Red.)

Amžių pabaigoje Jėzus pasirodys žemės žmonėms antrą kartą, bet jau ne kaip žmogaus sūnus - kenčiantis atpirkėjas, o kaip Visagalis Valdovas ir Teisėjas. Jėzus pasirodys visoje savo garbėje, apsuptas angelų ir sėdės karališkame soste. Šv. Matas evangelistas tikriausiai cituodamas paties Kristaus pasakytus žodžius Jį vadina Karalium, kai kitais atvejais Jėzus save nurodo žmogaus sūnaus titulu. Daug kur tačiau evangelijose jis nurodomas ir Dievo Sūnaus titulu. Tiesa, Karaliaus titulą Jėzus sau priskiria, bei pripažįsta esąs Karalius, teisme prieš Pilotą.

Į paskutinį teismą susirinks ir stosis prieš Jėzų visa žmonija. Ši visa žmonių visuma bus suskirstyta į dvi grupes, ir atsistos gerieji dešinėje, o blogieji kairėje pusėje. Gerieji lyginami su avimis, nes avys yra ramios ir klusnios. Blogieji - gi lyginami ožiais, šie ožiai paprastai yra pikti ir sunkiai suvaldomi.

Geruosius - Kristus - Teisėjas - pakvies į dangaus karalystę, kad paveldėtų dangišką gėrybę, kurias Tėvas nuo amžių paruošė ir paveldėti pašaukė visus tuos, kurie yra šventi ir nepeiktini, kurie Jį myli.

Dangiškas Tėvas paskyrė ir pašaukė mus paveldėti dangaus laimę nuo pasaulio pradžius, bet šią laimę mes turime nusipelnyti, vykdydami Evangeliją, o pirmoje vietoje pagrindinį įstatymo įsakymą: "Mylėti Dieva, o savo artimą, kaip patys save. Artimo meilė vykdoma dėl Dievo, ima

Prel. dr. Pranas DAUKNYS

savyje visą Dievo įstatymą ir tuo pačiu užtikrina išganymą.

Kadangi Kristuje visi esame sujungti į vieną mistinį Kristaus kūną ir kadangi esame Dangiškojo Tėvo įsūniai, atpirkti ir įsigyiti Kristaus krauju, tai visi esame Dangiškojo tėvo įsūniai, atpirkti ir įsigyti Kristaus krauju. Tai visi esame broliai ir seserys Jėzuje. Juk išganytojas yra pasakęs: "Visi tie, kurie vykdo Dangiškojo Tėvo valią, yra broliai ir seserys". O jei Kristus mus laiko broliais ir seserimis yra viena su mumis, būdamas mistinio kūno galva, tai tuo labiau mes savo tarpe privalome jaustis ir būti broliai ir seserys.

Pragaro baismė buvo skirta nupuolusiems angelams. Žmogų Dievas sukūrė ir pašaukė, kad jis, gyvendamas vienybėje su juo, būtų laimingas. Tačiau, kadangi žmogus yra laisvas būti ar nebūti vienybėje su Dievu, tai tie, kurie atsisako būti su Dievu, patys save pasmerkia pragarui. Danguis laimė ar pragaro kančia yra žmogaus rankose: visa priklauso nuo jo laisvo apsisprendimo gerbti ir mylėti, ar niekinti kitus.

Kaip teisieji kviečiami į dangaus laimę, kadangi artimo meilės darbai įrodė savo meilę ir ištikimybę Dievui. O niekadėjai pasmerkiami pragaro kančioms, kadangi gyveno ne Dievui, o sau: kadangi nevykdė pagrindinio įsakymo, neturėjo meilės Dievui ir žmonėms. Kristus teisėjo ištarmė

bus galutinė ir pasėkos amžinos. Teisieji eis į dangaus laimę, o nedorieji į pragaro kančias.

Prieš savo kančią Jėzus įsako mylėti visus: prietelius ir priešus. Jėzus reikalauja mylėti vien dėl Dievo. Jėzus liepia mylėti, kaip jis mylėjo ir myli iki galo, iki paskutiniųjų, paaukojant ir atiduodant visą, net ir gyvybę. Jėzus tarė: "Jums duodu naują įsakymą, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs vienas kitą mylėtumėte. Jei turėsite meilę tarpe savęs iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai."

TARNAUKIME LIGONIAMS

Gyd. Viltautė POCIENĖ

*Žinai, ne visada padėsi,
Tačiau pabūk su tuo,
Kuriam kančia užstojo dangų.
Žinojimas, pavirtęs gerumu,
Nušvies pasaulio tamsų langą.*

Artėja vertybių perkainojimo metas. Pravartu susimąstyti apie medikų darbo prasmę, santykius su ligoniais, ligos neatsiejamą ryšį su žmogumi.

Kartu su filosofu Antanu Maceina pagalvokime apie prigimtinių žmogaus pareigą sergantiems, kančios ir mirties kilnią prasmę.

Patarnavimas ligoniams yra vienas iš sudedamųjų žmogiškos

(Nukelta į 2-trą psl.)

KALĖDŲ SVEIKINIMAI

Jau artinasi Kalėdų šventės. Savo gimines, draugus, artimuosius, organizacijos savo narius pasveikinkime per "Tėviškės Aidus". Trumpas, tradicinis sveikinimas tik \$10, atsiunčiant kartu su sveikinimais, kurie bus atspaudinti "T.A." Kalėdų laidoje. Nelaukime paskutinės dienos, jau dabar iš anksto atsiųskime sveikinimus ir rūpesčiai dings.

Nemažas skaičius "Tėviškės Aidų" pasiekia Lietuvą ir kitus kraštus. Jūsų sveikinimus "Tėviškės Aiduose" skaitys Jūsų giminaičiai bei pažįstami.

Apmokėtus sveikinimus atsiųsti iki gruodžio 1 d., nes juos reikia sugrupuoti prieš leidžiant į kompiuterį.

"Tėviškės Aidų" Redakcija
ir Administracija

Garbė Tau, Viešpatie, už amžinąjį taką...

Viešpaties ranka gamtos veide...

*Šnara lapų šilkas,
Varsos groja smuiku,
Raitosi pakalnės,
Srūva aukso smiltys.*

*Kas gi taip išrašė
Tarpukalnių slėnius?
Kas gi surikiavo
Eglių tų kamienus?*

*Kas padangėn
Kelia lengvą
Dūmo sruogą?
Kas bangom
Suraizė
Lygų upės
Veidą?*

*Uolos - lyg šarmotos
Nuotakos per gruodą,
-
Joja rudenėlis
Ažuolų kamienais...*

*Lengvas tarsi pūkas
Gelsvas lapas tūpė
Ant motulės kapo,
Palei baltą beržą.*

*Išsiliejo spalvos,
Išbyrėjo lapai
Iš gražiai sudėtos,
Rudenio kišenės.*

*Kas nūnai surinks jas?
Kas jas sudėliotų?
Vėjas tas kvatoklis,
-
Ima siausti vėlei...*

*Rangos dūmų sruoga.
Kopia šlaitan eglė.
Lengva pasakyti,
-
Kas suspėti gali?!*
*Žvelgia saulėn aras,
Šukdamas virš kalno,
Šimtą ratų skaito,
-
Dar aukščiau vis stengias...*

*Kas pajėgs išvelgti
Saulės nubučiuotus,
Klonių glebėčiuotus
Pamiškių eglynus?
Kas išdrįs surinkti
Pabertus netyčia
Vakaro saulėlydžius
Nakties tylos - sūnus?*

*Jau nebėra laumės.
Jau nykštukai miega.
Pasaka be galo
Pasaka iš naujo...*

K.J. Ambrasas

MELBOURNO "DAINOS SAMBŪRIO" CHORAS. NUOTR. A.LIPŠIO

TARNAUKIME LIGONIAMS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

egzistencijos pradų, nes liga žmogui parodo, kad reikia ieškoti stipresnio pagalbos, vienam pasilikti sunku. Ir ši pagalba yra aukščiausia žmogiškumo išraiška ir savos egzistencijos gražiausias išsiskleidimas.

Pirmųjų žmonių nuodėmė, suardžiusi visą žmogiškosios būties darnumą, pažeidė ir šią kilniausią žmogaus pareigą. Jis ėmė tenkintis tik medicinine sergančiojo priežiūra, o kai kurių tautų istorijoje liko net silpnųjų, senelių žudymo ar išstūmimo iš bendruomenės faktai. Nenorėdamas padėti savo artimui išgyventi, dalintis su juo kančia, nusidėjęs žmogus greit ima galvoti, kaip padėti jam numirti. Čia visu šurpumu prasiveržia žmogaus nužmogėjimas.

Todėl pirmieji Kristaus žmonijos atperkameji darbai žemėje ir buvo pagalba ligoniams, kurią jis paliko Bažnyčiai ir apaštalam. "Tikėjimo malda išgelbės ligonį ir Viešpats pakels jį" (Jok 5, 15). Kiekvienas besimeldžiantis ligonis pats padeda sau ne tik moraliai sustiprėdamas, bet ir fiziškai padidindamas savo organizmo rezervus. Jau moksliskai yra įrodyta biologinis maldos substratas. Besimeldamas žmogus, kaip žinome, nurimsta, atsipalaiduoja. Iš tokio žmogaus kraujagyslės paėmus kraujo, buvo pastebėta, kad jam perpus sumažėję leukocitų. Pasirodo, jie prilipę prie kraujagyslės sienelių ir ten lyg nuokumulatoriaus psikirauņa fagocitarinėm savybėm, tai yra didinančiom žmogaus atsparumą ir sugebėjimą apsiginti nuo sveikatos priešių.

Mokslas dar neįrodė ir galbūt neįrodys, kodėl sveiksta ligonis, kai už jį meldžiasi kitas, nes Bažnyčiai buvo pavesta gydyti antgamtinio būdu: "Kurie tikės... dės rankas ant ligonių, ir šie pasveiks" (Mk 16, 17-18). Ir šiandien ši pagalba Bažnyčioje nėra išnykusi, ji reiškiasi šventųjų gydumuosiuose stebukluose. Kristaus malonės Bažnyčiai nėra sumažėjusios, bet neveiksmingos dėl žmonių netikėjimo, todėl apaštalų įpėdiniai nedrįsta jų naudoti, nors tas, kuris turi galios tarti "tavo nuodėmės atleistos", turi galios ir pasakyti "kelkis ir vaikščiok" (Mt 9, 5).

Šalia antgamtinio ir medicininio gydymo sergantis dar trokšta būti aplankomas, trokšta šiltesnio žodžio ir buvimo drauge. Ir tuomet, kai kova su liga pralaimėta, galimybės išsemtos, pabūkime tokiais, apie kuriuos ligonis poeto lūpom ištartų:

"Tai nuo tavęs čia taip šviesu,
Nuo žodžio, šitai pasakytos..."

Ne vieno šventojo kelias prasidėjo pagalba ligoniams. Medicinos seserys ir slaugės gali kasdien šį kelią pakartoti, tik reikia, kad jos pačios ir visuomenė gerai suprastų jo reikšmę. Žmogaus atsiskleidimas žmogui, sveikąjo pasilenkimas virš sergančiojo suartina juos, padalina tarp jų skaudų žmogaus gyvenimą, padeda nelaimingajam jį pakelti kūnu ir dvasia. Šitai padėdamas, pasidalindamas likimu, žmogus labiausiai ir tampa kit broliu. Artimo meilė iš esmės yra gailėstingumas, o ligoniai - pirmaeiliai šios meilės objektai. Tarnauti ligoniui reiškia mylėti artimą, o tuo pačiu ir Dievą, todėl ši tarnystė ne tik lengvina sergančiojo likimą, bet laimi Viešpats malonės ir sveikajam.

Matydamas nesavanaudišką atsidavimą ne vienas ir pats įsinori susipažinti su krikščioniškos moralės pagrindais ir paieškoti savo ryšio su Dievu.

Liga mums tapo paprastu ir kasdieniniu reiškiniu, apie kurį negalvojame, kol nesergame. Iš paviršiaus žiūrint - tai organizmo kova už būvį. Tačiau Dievas kovos už būvį nesukūrė, nes Jis nesukūrė ir mirties. Ir jeigu žmogaus gyvenimas ir jo kūnas yra grumtynių laukas, tai todėl, kad gamta ir žmogus yra pagadinti savo gelmėse. Ir liga yra šio pagadinimo prasiveržimas - nuodėmės votis.

Ligą galima laikyti kaltės pasekme. Žinoma, ji negali turėti ir dažniausiai neturi ryšio su asmenine žmogaus kalte. Tačiau nusidėjęs prigimtis negali būti sveika, nes ji negali pergalėti kovos už būvį dėsnio. Kiekvienas žmogus iš esmės yra ligonis, nes kiekvienas yra nusidėjęs, jeigu ne asmeninės, tai gimtosios nuodėmės prasme. Ir jeigu nuodėmė žmogui nedera, tai nedera ne jos apraiška - liga. Ji stovi toje pačioje žmogaus paniekų ir išjuokų plotmėje, kaip skurdas, vergija, ir šaukiasi Kristaus atpirkimo. Todėl pasirodęs Išganytojas pirmiausia pasilenkė prie ligonių, kurie regimai buvo nuodėmės ištikti, ir juos ne gydė, bet atpirko. Todėl dvasios atvėrimas sergančiam, pasilenkimas prie jo, kaip prie nuodėmės aukos, dažnai nekaltos, ir todėl mūsų užuojautos ir pagalbos dar labiau reikalingos, yra kartu dalyvavimas Kristaus išganomajame darbe.

Kas yra ilgai ir sunkiai sirgęs, tas žino, kad po ligos pasaulis pasirodo visiškai kitoje šviesoje. Tik vienaip ar kitaip susidūręs su galima mirtimi, žmogus pajunta būties praeinamumą, suvokia žemiško gyvenimo trapumą, padaro daug teisingų išvadų, užčiuopa tikrą pasaulio vertę. Ne vienas tad po sunkios ligos ar kitokio priartėjimo

DU POPIEŽIAI

Popiežius Jonas Paulius II, dalyvaujant Romos Kurijos vyskupams ir kunigams, prie Šv. Sosto akredituotam diplomatiniam korpusui, taip pat gauskai susirinkusiems Romos miesto katalikams bei maldininkams, atvykusiems iš svetur, rugsėjo 28 d. Šv. Petro bazilikoje aukėjo Mišias už du savo pirmtakus - Popiežių Paulių VI-ąjį ir Popiežių Joną Paulių I-ąjį. Kaip tik tą dieną sukako 22 metai nuo Popiežiaus Jono Pauliaus I-ojo mirties.

Popiežius Paulius VI, Giovanni Battista Montini, Bažnyčiai vadovavo 15 metų, nuo 1963-ųjų birželio 21 dienos iki 1978-ųjų rugpjūčio 6-osios. Popiežiaus Jono Pauliaus I-ojo pontifikatas buvo labai trumpas, truko vos 33 dienas, nuo 1978 metų rugpjūčio 26-osios iki tų pačių metų rugsėjo 28-osios.

Aukotų Mišių homilijoje, Popiežius Jonas Paulius II komentavo Žodžio liturgijoje skaitytą Luko Evangelijos ištrauką: "Tebūna jūsų strėnos sujostos ir žiburiai uždegti. Jūs būkite panašūs į žmones, kurie laukia šeimininko". Ši budėjimo, nuolatinės parengties, nuolatinio rūpescio ne tik savo, bet visos Bažnyčios likimu labai būdinga abiem visuotinėms Bažnyčios ganytojams, kurių šviesų atminimą šiandien pagerbiame, - sakė Popiežius.

Paulius VI buvo mąstytojas,

prie nebūties ima gyventi tarsi iš naujo. Žmonių pasaulis jam atrodė lyg mažytė scena, o mūsų buitiniai rūpesciai kaip vaikų kaprizai, demesio nevertos smulkmenos. Į ligos atskleistą būties tuštumą kančia įlieja naują turinį, išvaduoja dvasią iš klaidingo santykio su pasauliu.

Toks supratimas turėtų būti moralinė atrama kenčiančiam ligoniui. Tokį skaitinantį vaidmenį kančia atlieka tik laisvai prisiimta ir iškėsta. Jei žmogus kančios neprisiima, nepadaro jos sava, o pergvena ją kaip primestą jam iš viršaus, prieš kurią jis purtosi visu savo vidumi, tuomet ji žmogų sužlugdo ir sunaikina. Protestas prieš kančią žmogų nužmogina, atveria jam pragarą žemėje.

Tokia pat kilni yra ir laisva mirtis. Laisva todėl, kad prisiimta ne kaip pašalinis ar atsitiktinis, bet centrinis, svarbiausias egzistencijos aktas. Kuomet žmogus sugeba laisvai prisiimti neišvengiamą mirtį, jam pasakome apie nepagydomą ligą, tai nesukelia neadekvачių reakcijų. Tokiems žmonėms nesivysto kancerofobijos (baimė susirgti vėžiu) ir kitokios nemalonus būsenos, kurios lydi pasimetusių, jokių įsitikinimų neturintį žmogų.

Šiais lemtingais žmogaus gyvenimo momentais nepaprastą reikšmę turi žmogiška šiluma ir atjautimas. Apie tai, kaip svarbu ir paskutinę gyvenimo dieną, kai žmogus iškeliauja iš šio pasaulio, darosi nebe mūsų draugas, apsupti jį savo šiluma, kokia galinga yra artimo meilė prie ligonio lovos, rašė Alytuje dirbusi gydytoja ir poetė Dalia Ramoškaitė:

Tą naktį aš buvau jam geriausia
Ir gražiausia pasaulyje moteris...
... Aš mylėjau jį - nepažįstamą
mirštantį žmogų.
Ir mirtis neišdrįso tą naktį ateiti.

"L.L."

subtilus kultūros žinovas, teologas, diplomatas. Beveik visą savo kunigišką ir ganytojinę tarnystę vykdė dirbdamas Romos Kurijoje Kurijos prelatu tapo gana jaunas. Tik Pijaus XII-ojo pontifikato pabaigoje tapo Milano arkivyskupu, tai yra po ilgos tarnybos Vatikano raštinėse, pagaliau tapo tikru vyskupijos ganytoju. Po kelerių metų buvo išrinktas Popiežiumi. Iš pradžių kai kam pasirodė kad po Popiežius Jono XXIII-ojo žmogiško betarpiškumo ir paprastumo, naujasis Popiežius yra šaltas ir nejautrus. Vis dėlto, šaltas ir nejautrus Paulius VI nebuvo. Tokį įspūdį jis kai kam galėjo sudaryti dėl to, kad jis buvo labai kuklus ir reiklus, tiek sau, tiek ir savo bendradarbiams. Jis buvo knygos žmogus, o kas turi tokią charizmą, kartais sunkiau sugeba savo žodžiais ir mostais sujaudinti žmonių minias. Apie Pauliaus VI-ojo gilią intelektines įžvalgas, apie jo pranašiską Bažnyčios pašaukimo ir misijos mūsų laikais viziją byloja jo enciklikos, jo pontifikato metais priimti ir šiandien vaisius davę sprendimai. Vienas didžiausių mūsų laikų Bažnyčios gyvenimo įvykių - Vatikano II Susirinkimas - buvo užbaigtas būtent Pauliaus VI-ojo pontifikato metais. Ir būtent šis Popiežius suteikė galutinę formą visiems Susirinkimo atneštiejiems pasikeitimams.

Kitas prisimintas Popiežius - Jonas Paulius I temperamentu ir kitomis asmens savybėmis skyrėsi nuo Pauliaus VI-ojo. Jam bendrauti su maldininkų miniomis buvo lygiai taip lengva, kaip ir dabartiniam Popiežiui. Neatsitiktinis taip pat jo sprendimas pasirinkti Jono Pauliaus vardą. Popiežius Jonas XXIII ir Popiežius VI įėjo į Bažnyčios istoriją kaip Kristaus skelbimo naujaisiais laikais šaukliai ir kartu teoretikai. Tą niekad nesenančio krikščionybės naujumo liniją buvo pasiryžęs tęsti ir Popiežius Jonas Paulius I. Deja, jo pontifikatas truko labai trumpai, vos 33 dienas. Per tokį trumpą laiką jis nespėjo paskelbti nė vienos enciklikos, nė vieno didesnio dokumento. Vienintelis rašytinis šio pontifikato palikimas yra tik keli kalbų ir homilijų tekstai. Tačiau ir jų gana, norint susidaryti pakankamai išsamų įspūdį apie Popiežiaus asmenybę. Jau pirmosiomis pontifikato dienomis žmonės jį praminė besišypsančiu Popiežiumi, bes iš tiesų jis visą laiką spinduliuo dvasios giedra ir žmoniška šiluma. Turėjusiems laimės su juo susitikti arba bent iš toli pamatyti iš karto įstrigo šio Popiežiaus įvesta viena naujovė: kalbėdamas jis atsisakė nuo amžių naudotos daugiskaitinės formos, vadinamosios "pluralis maiestatis", kuri iki 1978 metų buvo dar laikoma Popiežių privilegija, ir kreipdamasis į minias nebesakydavo "mes", bet, paprasčiausiai "aš". Šiandien tūlas gali sakyti: ir kas čia naujo, tai tik nereikšminga smulkmena. Tačiau žmonėms, kurie pirmą kartą savo ausimis girdėjo šią naujovę, tai tikrai sudarė didelį įspūdį ir tikrai buvo malonu tai girdėti.

Pažvelgus į abi šias asmenybes, Paulių VI-ąjį ir Joną Paulių I-ąjį, arba žiūrint dar plačiau - į didesnę Bažnyčios istorijos laikotarpį, turbūt pirmiausiai ir

(Nukelta į 4-tą psl.)

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktoriai: Edvardas Šidlauskas ir Valentinas Čizauskas.

Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$120 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taiso savo nuožiūra.

Prastas pavyzdys

Rašo dr. Jonas KUNCA, M.D.

JAV save laiko tikros demokratijos pavyzdžiu, kuriuo turėtų pasekti visos šalys. Bet mokiniai pradeda atidžiau stebėti savo demokratijos mokytoją, ir juos apima abejonės. Mat, vienas dalykas yra gražiai kalbėti apie tą demokratiją, bet visai kitas matyti jos gana silpnas puses, kurių neverta kopijuoti.

Niekas negalvojo, kad JAV nesugebėtų išsirinkti prezidento. Nežūrėnt aukštosios technikos, rinkimų kortelės maiše rinkėjų galvas. Net ir automatai negalėjo tiksliai suskaičiuoti, kas ir už ką balsavo. Floridos valstijos pradėta perskaičiuoti balsus senoviškiausiu būdu-rankomis. Bet tos kortelės buvo tiek netiksliai paruoštos, kad ir tokiu būdu buvo sunku nuspręsti, už ką rinkėjas tikrumoje yra balsavęs. Taip visą savaitę amerikiečiai kvaršino sau galvas, ką toliau daryti. Tokiu būdu išrinktas prezidentas nesijaus atstovaujantis visai tautai, bet tik jos pusei. O užsienis laikys jį nepilnaverčiu JAV ir pasaulio vadu.

Atrodo, jog amerikiečiai reikalau peržiūrėti rinkimų sistemą, kad tokie dalykai daugiau nepasikartotų. Bet čia tik dalis amerikietiškos demokratijos netobulumo. Daug pavojingiau, kad Wall Street bilijonieriai yra įgavę didelę galią ne tik šalies valdyme, bet ir pasaulinėje politikoje. Kapitalai veikia per TVF ir Pasaulio Prekybos Organizaciją ir daro didelę įtaką visom šalim, kurios yra priverstos atsisakyti dalies savarankiškumo pildydamos minėtų organizacijų reikalavimus. Tokiu būdu Naujorko kapitalas tapo neoficialiu, bet de facto šių dienų pasaulio valdovu. Kadangi kapitalą turi savo rankose viena JAV mažuma, tai ji per tas organizacijas prižiūri, kad viskas eitų jai palankia kryptimi. Tokiu būdu demokratijos šlubavimas JAV

neigiamai atsiliepia ir į tarptautinę politiką.

Viduriniuose Rytuose vyksta žiaurios žudynės Izraelio okupuotose žemėse. Kad jas užbaigti ir atstatyti taiką tenai, Izraelis turėtų pasitraukti iš užimtų teritorijų kartu su ten apgyvendintais jo kolonistais. Bet jis to nedaro nežiūrėnt JTO rezoliucijos, kadangi tokį jo elgesį paremia Vašingtonas. Vėl, jis yra priverstas taip elgtis dėl minėtos lobistų grupės perdėtos įtakos. Panašiai yra su sankcijom Irakai. Jos nesibaigia net po 10 metų, nes Irako prezidentas nepatinka kapitalistam dėl jo kai kurių pažiūrų į juos. Toks amerikiečių elgesys nustato prieš juos gerą pasaulio dalį ir silpnina JTO, kuriai reikėtų spręsti panašius konfliktus. Bet ji priversta tylėti kad nesuspriešinti su JAV. Tikros demokratijos atstatymas Amerikoje būtų naudingas ne tik amerikiečiam, bet ir visam pasauliui bei taikos išlaikymui.

Demokratija yra geriausia iki šiol išmėginta valdymo forma. Tik ji privalo būti pagrįsta moralės ir teisingumo principais, o ne iškraipyta. Kitaip lieka ji išnaudojama visų rūšių uzurpatorių ir praranda žmonių pasitikėjimą. Žmonijai belieka tobulinti šią sistemą, kadangi geresnės neturime. Tai turi daryti kiekvienas kraštas savo jėgomis, kadangi demokratijos modelio jau lyg ir neturime.

Lietuvoj demokratinis procesas veikia gana normaliai. Nereikia perskaitinėti balsų nei kreiptis į teismus dėl rinkimų rezultatų. Mūsų partijos jaunos ir neturi ilgamečio patyrimo. Tik būtų naudinga, jei daugiau sugebančių dalyvautų politiniame gyvenime ir kad valdžios darbu neturėtų įtakos įvairios suinteresuotos grupuotės. Su laiku iškilis ir asmenys sugebą vadovauti. Taip sukursime savo lietuvišką demokratiją, kuri dirbs visų gyventojų naudai.

Bogotą valdys išdaigomis išgarsėjęs lietuvis

Kolumbijos sostinės gyventojai miesto valdžios vairą vėl patikėjo lietuviui. Kartą jau buvęs Bogotos meru Antanas Mockus vėl išrinktas į šį postą.

Pergalė abejonių nekėlė

“Ekscentriškasis filosofas Antanas Mockus grįžta”. Tokiomis antraštėmis Kolumbijos sostinės spauda sutiko žinią, kad Bogotos meru antrą kartą tapo lietuvių kilmės matematikas A.Mockus.

Remiantis preliminariais duomenimis, už nepartinį kandidatą A.Mockų balsus atidavė 42 procentų rinkėjų. Svarbiausia A.Mockaus konkurentė buvusi užsienio reikalų ministrė Maria Emma Mejia surinko 32 procentus balsų ir pasveikino nugalėtoją su pergale.

48 metų filosofas ir matematikas A.Mockus Bogotos meras buvo nuo 1995 iki 1997 metų.

Tada jis pirma laiko pasitraukė iš posto, kad galėtų kandidatuoti prezidento rinkimuose. Tačiau Kolumbijos vadovo rinkimus tada laimėjo dabartinis prezidentas Andras Pastrana.

Nekart linksmino miestiečius

A.Mockus yra išgarsėjęs savo neįprastomis akcijomis ir vadinamas simpatišku bepročiu. Kai jį kartą nušvilpė studentai, jis atsuko jiems nuogą užpakalį. Gatvės šventėse jis yra pasirodęs su čiulptuku burnoje bei plastikiniu kalaviju, taip kovodamas “su korupcija”.

1997 metais, dar prieš pasitraukdamas iš mero posto, A.Mockus buvo pateikęs originalią teoriją, kaip reikali išmokyti jaunimą saikingai gerti alkoholį. Jis pasiūlė rengti pamokas baruose.

“Vien kalbos apie alkoholį kur kas labiau gundo. Mes norėtume, kad moksleiviai mokytųsi iš savo pačių patirties, sužinotų teigiamas ir neigiamas savo patirties puses”, - tuomet sakė A.Mockus.

Kartą A.Mockus, apsilikęs raudonu triko ir užsimetęs žydrą peleriną, vaikštinėjo gatvėmis, pasitelkęs į pagalbą mimus. Tokiu būdu jis reiškė pasipiktinimą nemandagumų pagarsėjusiais miesto vairuotojais.

Savo rinkimų kampanijos metu A.Mockus maudėsi viešajame fontane ir prašė praeivių atleisti už

Sukilimą prisimimus

Dipl. inž. Pilypas NARUTIS
Vienas iš sukilimo organizatorių

Kas dabar 1941 m. Lietuvos sukilimo išsigando? 2000 IX 12 Lietuvos Seimas priėmė įstatymą, kuriuo 1941 m. birželio 23 d. Lietuvos Laikinosios Vyriausybės (LLV) “Nepriklausomybės atstatymo deklaravimo” pareiškimas yra pripažįstamas Lietuvos respublikos teisės aktu.

Šis Lietuvos Seimo vienbalsis nutarimas (trys - susilaikė), kad 1941 m. birželio 23 d. tautos sukilimas yra teisėta 1941 metų tautos išraiška ir dabar visuotinai niekam Seime nespriešinant patvirtintas, turi didelę istorinę reikšmę, nepaisant kokie formalumai po balsavimo priėmimo yra atliekami, uždailinami, privačiai diskutuojami ir pats įstatymas sustabdomas.

Šis 2000 IX 12 Lietuvos Seimo sprendimas yra istorinis faktas, naujas teigiamas lietuvių tautos pasisakymas, 1941 m. tautos sukilimo įvertinimas.

Ir dabartinis stebėtojų išgąstis dėl 1941 m. Lietuvos sukilimo yra reikšmingas. Šis išgąstis pasikartojimas vertas visuomenės dėmesio. Prisiminkime sukilimą.

Pirmoji sukilimo fazė (kažkodėl, retai prisimenama!) - 1941 m. birželio 22 apie 12 val. Lietuvos sukilimas buvo pradėtas skelbiant atsisaukimą per Aleksoto LAF radiją. Jis buvo mažesnės apimties, perduotas Nemuno-Neries santakoje trumpų bangų radijo siųstuvu ribotoje erdvėje. Jo išsigando aukštoji vadovybė - NKVD ir iš Kauno pabėgo su visa Lietuvos “liaudies valdžia”. Tai buvo pirmasis išgąstis.

1941 m. birželio 22 d., 9 val. 28 min., visuotinis tautos sukilimas buvo paskelbtas per Kauno radiją plačiajai erdvei - Lietuvai ir pasauliui. Tai buvo visos tautos išraiška, kurios išsigando Aukščiausioji to meto Vokietijos politinė vadovybė, karą paskelbusi sovietinei Rusijai. Vokietija

tai, jog jis prieš trejus metus atsisakė posto.

Teko pabūti ir įkaitu

Tačiau tie, kurie tikisi, kad Bogotos meras ir vėl krės ekscentriškas išdaigas, gali nusivilti. A.Mockus teigia, kad jis nusiteikęs rimtam valdymui.

Beje, anksčiau jis tvirtino, kad netikėtų veiksmų imdavo tik būtiniausiais atvejais.

Šios rinkimų kampanijos metu A.Mockus akcentavo Bogotos miesto finansų stabilizavimą bei pagrindinių miestiečiams teikiamų paslaugų kokybę.

Rinkimų kampanija A.Mockui nebuvo paprasta. Prieš gerą savaitę jam teko patirti ir įkaito dalį.

Spalio 22 dieną jį kelioms valandoms buvo pagrobė Revoliucinių Kolumbijos ginkluotųjų pajėgų (RKGP) sukilėliai. Kaip teigė Kolumbijos spauda, sukilėliai norėjo išsiaiškinti, kokia yra A.Mockaus politinė programa. “L.r.”

išsigando ir tuojau reagavo - areštavo plk. K.Škirpą Berlyne, nes jis buvo LLV ministru pirmininku.

Ar nenuostabu? Areštavo! (Taip menkai minimas šis faktas!) šis areštas tuoj po Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, pareiškus, kad išsivaduojame iš Sovietų Sąjungos okupacijos ir skelbiame LLV (tokią, kokią mes, lietuviai, norime!), išgąsdino Reichą. Dar didesnė istorinė reikšmė - K.Škirpa areštuotas.

K.Škirpos areštas, įvykdytas aukščiausios to meto Berlyno politinės vadovybės, buvo analogiškas veiksmas, primenantis areštą 1940 m. liepos mėnesį Lietuvos ministerio pirmininko Ant. Merkio, Maskvos politinės vadovybės įsakymu, kad netrukdytų “išlaisvinti” Lietuvą.

Nusigando didžioji Vokietijos karinė vadovybė to mažos lietuvių tautos didvyriško veiksmo - sukilimo, įvykdyto prieš Maskvą, parodant pasauliui, kad Lietuva, pritarant Berlynui, buvo Maskvos okupuota. Berlynas reagavo karštai, areštais, tarsi Lietuvos sukilimas būtų palietęs ir gal suardęs visą tą užplanuotą Vokietijos žygį - “Drang nach Osten!”

Areštas ir neleidimas K.Škirpos (o taip pat ir LLV ministerio R.Škipičio, gyvenančio Berlyne) į Lietuvą atvykti, nesustabdė sukilėlių kovoti ir siekti nepriklausomybės. K.Škirpa areštavus, jo pareigas perėmė kitas lietuvis, kaip karo fronte - viena kareivį sužeidus, kitas perima jo kulkosvaidį ir šauda į priešą toliau. Šį kartą lietuvių kareivis nusigando vokiečių kareivis, bet lietuvis kareivis nenusigando vokiečių kareivio.

Naciai ėmė visokiais būdais LLV-ei trukdyti dirbti, kol ją po šešių savaičių nušalino. (Nors K.Škirpa ruošėsi ir net savo programą rašė, bet jo programa ir mąstymai liko negavę eigos. Kiti Lietuvoje esantieji LLV ministrai, nacių terorizuojami, apsunkintomis sąlygomis, rizikuodami savo gyvybe siekė nepriklausomybės). Tauta, sukilusi prieš sovietinę okupaciją, rėmė LLV-bę ir vieningai tęsė kovą prieš naują okupantą - nacinę Vokietiją.

Šiandieną aš, kaip vienas iš sukilimo organizatorių, džiaugiuosi, kad po 50 metų, dabar 2000 IX 12 Lietuvos Seimas, primindamas 1941 m. birželio 23 d. sukilimą prieš Sovietų Sąjungos okupaciją, vieningai išsakė tautos nusistatymą, patvirtindamas Laikinąją Lietuvos Vyriausybę kaip teisėtą, sugriovusią Sovietų Sąjungos skelbtą mitą - įsijungimą į SSSR, siekusių, kad 1941 metais būtų Lietuva nepriklausoma ir laisva valstybė, vykdžiusi antinacinę rezistenciją.

Nenuostabu, kad dabar kilo išgąstis 1941 m. sukilimą įteisinant, panašiai kaip sukilimo metu Maskvoje ir Berlyne. Iš tų pačių šaltinių einantis išgąstis jau 50 metų klastoja Lietuvos istoriją. Dabar sukeltas išgąstis yra ano meto okupantų aidas: reikiama nuomonės nieko bendro neturinčios su tikrove su tautos ir ano meto Lietuvos piliečių valia. Jaučiamas siekis slopinti tautos norą kovoti su okupantais, ir noras, kad Lietuva paklustų svetimųjų valiai. Reikia didžiulio, kad Lietuvos Laikinoji Vyriausybė kovojo ir prieš Maskvą, ir prieš Berlyną, Lietuvos laisvę gynė. “Tėviškės žiburiai”

FILMŲ PASAULYJE

Čekų respublikos filmas "Gyvenimo pavasaris"

Algirdas GUSTAITIS

Vos pakliuvusi į Čekoslovakiją okupavusios Vokietijos nelaisvę, patalpinama nacių stovykloje, kurioje turėtų būti auginami grynakraujai vokiškieji naciai. Vokietijos nacių pagauta čekoslavakė Gretka, su kitomis merginomis, apmokoma.

Antrasis pasaulinis karas spindėjo pergalėmis, viltimis ir nelaimėmis. Vokietija puoselėjo pergalės jausmus. Stengėsi sumažinti žydų, čigonų ir slavų skaičius. Norėjo, kad "išgryninta vokiečių tauta viešpatautų Europoje".

Stengėsi jaunosios vokiečių kartos talka pradėti gryną rasę. Natūraliam prieaugliaus padidinimui reikėjo grynakraujų arijų vyrų ir moterų. Iš tokių prieauglių užtikrintų būsimos Vokietijos siekius. Baigiantis karui, vokiškieji naciai užmačius plėtė ir kai kuriuose okupuotuose kraštuose, juose tik reikėjo tinkamo atrinkimo. Tokiam vaisinimui tikusios Vokietijos okupuotos Čekoslovakijos merginos.

Aukšto rango vokiečių kariuomenės vyrai važinėjo parinktoje apylinkėse, pro juos vesdavo jaunas, blondines, gražias merginas. Eina šviesiaplaukės mergaitės, medaliais spindintieji kariškiai mosteliai - ir tokia mergaitė užtikrinta nacių globa. Tuoj siunčiama į parinktą stovyklą drausmei, rikiuotei, žaidynėms, nacių minčių skiepijimui.

Dėmesys gražiai čeki Gretkai. Stovykloje jos globėju paskiriamas aukštesnio laipsnio uniformuotas nasis. Gal keista, jis nesistengia ją mylėti nacistiniu būdu, jų bendravimas kitoks.

Atliekamu laiku Gretka dairosi pro langą. Per užšalusį ežerą bėga jaunas žydas. Plonas ledas įlūžta, jaunuolis kabinėjasi už lūžtančių ledų. Gretka atbėga, išgelbsti skęstantį. Jo vardas Leo.

Gretkai paskirtas vokietis, aukštesnio rango nasis, supranta nelaimingos mergaitės padėtį ir nesielgia kaip turėtų elgtis.

Ji grįžta į bendrabutį. Pamažu galvodama nutaria, kad ji žydaite, į čia atgabenta naciukų gimdymui. Laisvalaikiu bendrauja su Leo.

Tuo metu stovykloje kitos jaunos merginos sportuoja, šoka, dainuoja. Visos apvilktos nacių uniformomis. Auga nauja vokiečių karta. Gretka pradeda kitaip galvoti. Prasitaria kunigui. Net turėjusiam būti naujagimio tėvui naciui. Niekas nežino, kad ji nešioja išgelbėto žyduko sūnų. Karas baigiasi, Vokietija pralaimėjo, jų varyta sistema griuvo. Gimęs jos kūdikis paimamas auginti geros vokiečių šeimos. Ji nesako (jos ir neklausia) kas kūdikio tėvas.

Karui tebevykstant, sugriautas namas, kuriame gyveno Gretkos kūdikį auginę žmonės. Toje vietoje tik griuvėsiai. Režisierius taip nutaisė, kad motina užtikusi naujagimį.

Filme yra netikėtumų, neaiškumų. Ekране bėga 1 val. ir 47 minutes. Girdime čekų, lenkų ir vokiečių kalbas. Autorius Vladimir Korner, Rankraštį parengė Marča Arichteva. Direktorius Milan Gieslar, Gertką vaidina Monika Hilmerova. Filmas pagamintas Čekų respublikoje. Vokiškai pavadintas "Der Lebensborn", angliškai "The Spring of Life". Panaši elgsena grėsė ir Lietuvai, bet, gal dėl lietuvių aiškaus priešiško vokiškiems naciams, taip ryškiai nedrįso elgtis.

Lietuvių literatūroje yra reikšmingų knygų vokiečių nacistine tema. Ignas Šeinius romane "Siegfried Immerselbe atsinaujina" (1934 m.) satyriniai ir psichologiškai rašė jau apie valstybiniu mastu ugdomą nacininį galvojimą, įdiegiamas mintis. Lietuviai, lietuvaitės jokiū būdu nebūtų sutikę talkinti mums visiškai nepriimtiniams nacistinėms Vokietijos sumanymams. Vokietijos okupaciniais metais lietuvių pagrindinis leido daug įvairios spaudos, kurios įtaka buvo jaučiama ir sekama visoje lietuvių tautoje. Apie tai gali nežinoti tikrai ignorantai arba norintieji pakenkti lietuvių tautai.

Sibire 1906 metais gimęs lietuviškoje šeimoje Jurgis Gliuda, grįžęs Lietuvon parašė lietuvių kalba daug vertingų knygų, įskaitytinai apie vokiškųjų nacių ugdomus "grynos arijų kilmės žmonės". Romane "Namai ant smėlio" (1951 m.), literatūriniai nagrinėja prievarta peršamą nacistinio mintį, kuri netikėtai žūsta vokiečių didikų šeimoje, įsimačius prancūzų kilmės karo belaisviui. Romaną į anglų kalbą išvertė Raphael Sealey ir Milton Stark, kurį 1963 m. išspausdino Manyland Books knygų leidykla, vadovaujama rašytojo Stepo Zobarsko. Zymus amerikiečių žurnalas "Times" išverstą knygą antrašte "House upon the Sand" vadina geriausia nacistinę nagrinėjančia knyga. Jų atsijustas fotografas padarė keliasdešimt Jurgio Gliudos nuotraukų, parinkta nuotrauka iliustravo labai teigiamą redakcijos parašytą knygos įvertinimą.

Įdomu, ar Lietuvoje gyvenę lietuvių rašytojai yra parašę, išleidę knygų apie lietuvių tautą slėgusią nacistinę ir komunistinę?

Neseniai, važiuojant į Lietuvą, apsilankiau Liubeko gražiame mieste. Ten, pagrindinėse kapinėse, radau paminklą Liubeko mirusiems lietuviams. Manau, svarbu kad tos pavardės būtų paskelbtos:

"Ihre verstorbene Landleute Die in Exil lebenden Litauer Luebecks"

1945
Andriusytė Marija
Blaudžiūnaitė Aldona
Cebalavičius Kazys
Krivickas Vytautas
Lieberis Frydrikas
Narbutas Eduardas
Povilaitis Vytautas
Šifkus Oskaras
Šileris Kazimieras
Vilniškaitė Viktorija

1946

Babrauskas Alfonsas
Bučkienė Ona
Gocalkienė Greta
Kaitinis Antanas
Klečkus Jurgis
Liogys Albinas
Maskolaitis Jonas
Misevičius Vladas
Ripkevičiūtė Nijolė
Steponavičius Bronius
Šalkauskas Vytautas
Šukytė Gražina
Tamoševičius Vladas
Vaičys Mikas

1947

Greviškis Viktoras
Klova Vytautas
Razevičius Vytautas
Stanaitytė Audronė
Vasiliauskas Vytautas
Traška Antanas

1948

Šalkauskienė Adlofina

"Nebausk Viešpatie sūnų Tėvų Kapų praradimu"

R.Tarvydas
Hobart

TRUMPAI

Vilnius Vokiečio akimis

Plačiai skaitomas Vokietijos žurnalas "Stern" š.m. rugpjūčio 17 d. laidoje išspausdino ilgoką straipsnį apie Vilnių. Straipsnio autorius J. Voswinkel, pasivaikščiojęs puošniu Gedimino prospektu (Prachtstrasse), pasigėrėjęs miesto baroko šventovėmis ir aplankęs puikų senamiestį (Prunkstuck), rašo:

Praėjusiame šimtetyje 13 kartų keitėsi miesto valdovai ir, kaip pasakoja lietuviai, kiekvienas akmuo turi savo istoriją, tačiau daug kas žuvo kartu su žydų kvartalu. Po Hitlerio dalinių 1941 m. įžygiavimo į "Šiaurės Jeruzalę" - pusę jos gyventojų sudarė žydai. Bet jie buvo beveik visi išnaikinti. Vokiečių gatvėje senos sinagogos vietoje stovi vaikų darželis. Tiktai Žydų gatvelėje dar yra buvusio žydų kvartalo likučiai. Šiandien iš 600,000 Vilniaus gyventojų 53 proc. yra lietuviai, 19 proc. lenkai ir 19 proc. rusai. 3,000 žydų, kurie čia vėl įsikūrė, nesudaro nė vieno nuosimnio.

Prieš seimo rūmus stovintis memorialas primena, kad 1991 metais per 100,000 žmonių kaip gyvas skydas stovėjo tarp savo atstovų ir sovietų šarvuotųjų. Jis stovi prie Neries upės kaip pamirštas senovės likutis. Seimo pastate pirmininkauja Vytautas Landsbergis - simbolinė Lietuvos nepriklausomybės asmenybė. Nepriklausomybės vis dėlto yra geras dalykas. "Miesto istorija nebus prarasta", optimistiškai kalba buvęs muzikos profesoriaus. "Ji yra kaip knyga spintoje, jeigu jos ir neskaitai - žinai, kad ji ten yra. Ji yra įtakinga

ir kada nors jos lapus vėl vartysi".

000000

Diplomatai prekybininkai

Maskvos dienraštis "Komersant" š.m. rugpjūčio 10 d. laidoje rašo: "Pasirodo, kad Rusijos pasiuntinybė Lietuvoje yra įvelta į skandalą ryšium su automobilio pardavimu vietiniam "autoritetui". Jis važinėjo po miestą automobiliu su diplomatiniais numeriais ženkais. Lietuvos valdžia iškėlė klausimą dėl šio sandėrio teisėtumo.

Šiomis dienomis Lietuvos kelių policijos Klaipėdoje darbuotojai sustabdė BMW automobilį, kuris buvo registruotas Rusijos pasiuntinybei Lietuvoje. Policijos atstovai pareiškė, kad juos sudomino ne tiek automobilis, kiek asmuo, kuris per paskutiniąsias dvi savaites juo po miestą važinėjo. Pasirodė, kad už vairo buvo visai ne Rusijos diplomatas, bet vienas plačiai Klaipėdoje žinomo "autoriteto" Aleksandro Saveikio, kurio spalvyvardis Prokurorčikas, bičiulis. Vairuotojas pareiškė, kad naudotis "karučiu" jam leido jo savininkas Prokurorčikas. Pagal neoficialią informaciją pastaruoju metu "autoritetas" ieško šiam automobiliui rimto pirkėjo. (...) Valdžia svarsto klausimą, kokiū būdų Prokurorčikas tapo BMW su diplomatiniais numeriais ženkais savininku. Pasak Rusijos pasiuntinybės spaudos atstovo Boris Kirilov, diplomatinė atstovybė tikrai neseniai pardavė vieną baltos spalvos automobilį, bet kada ir kam, jis nepasakė.

(Nukelta į 8-tą psl.)

SYDNĖJUJE

VĒLINĖS

Pagal nusistovėjusias tradicijas Sydnėjaus lietuviai prisiminė mirusius lapkričio 5 dieną. Už mūsų mirusius šv. Mišias atlaikė lietuvių kapelionas Fr. Roger Bellemore SM St. Joachim bažnyčioje.

Prieš Mišias Fr. Roger pristatė naują parapijos kleboną kun. John Alt. Tai aukšto ūgio apie 60 metų malonios išvaizdos kunigas. Sakėsi, kad yra vokiečių kilmės. Pamaldose dalyvavo didelė dalis choristų. Buvo pagiedota įprastų kasdieninių giesmių. Vargonais palydėjo A. Kramilius. Po pamaldų parapijiečiai iš Sydnėjaus ir apylinkių vyko į Lietuvių sekcijos kapus Rookwoode, kur ilsisi arti 700 mūsų aktyviausių bendruomenės narių ir artimųjų. Fr. Roger atskaitė maldas už mirusius angliškai ir pašventino draugų pastatytą antkapį prieš 20 metų mirusiam Algiiui Vasariui. Apgailėtina, kad kartais giminės palieka savo artimųjų kapus likimo valiai. Po maldų buvo sugiedota Marija, Marija ir Tautos himnas. Susirinkusių gyvų ir kapuose mirusių vardu kunigui Roger padėjo už maldas ir jo supratimą padedant tęsti mūsų tradicijas.

Tik dėka mūsų mirusių, o ypatingai a.a. prel. Petro Butkaus rūpesčiu turime savo sekcijos kapus. Baigiasi jau žemė šioje sekcijoje ir laikui bėgant reikės keltis į kitą vietą. Šone krematoriumo, čia dar gyvam būnat prel. Butkui, buvo atidaryta nauja sekcija, taip vadinama Lawn Cemetery. Buvo pažadėta ir sklypelis lietuviams. Būtų pats laikas jį jau dabar užimti nes laukiant jo galime netekti.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Sydnėje buvo užsakyta data Kariuomenės šventės minėjimui 26 d. lapkričio Lietuvių klube. Prieš savaitę laiko "manageris" pranešė, kad tuo pačiu laiku vyks ir Lietuvių klubo metinis narių susirinkimas. Dėl šios preižasties Kariuomenės šventės minėjimas yra nukeliamas į vėlesnę datą. Nebūtų tikslu daryti minėjimą tuo pačiu laiku. Lietuvių klubas vis tik yra mūsų gyvybės centras. Jį turime remti ir išlaikyti, o ne ieškoti galimybių jį uždaryti. Kaip ramovėnas ir klubo narys raginu dalyvauti šiame klubo susirinkime. Ar sutiks visi nariai, kad sausio mėn, užsakyta data gali būti atimta nepasitarus su organizacijos valdyba yra kitas klausimas.

A. Kramilius,

LKV Sąjungos "Ramovė"
Sydney Skyriaus Pirmininkas

SYDNEY "DAINOS" CHORO ŠVENTĖ

Prieš akis jau čia pat Meno dienos Sydnėje. Viso pasaulio dėmesys šiais metais nukreiptas į Australiją ir čia vykusią Olimpjadą. Sydnėjaus Lietuvių bendruomenėje vienas iš aktyviausių kultūrinių vienetų tai "Dainos" choras, vadovaujamas Birutės Aleknaitės ir Justino Ankaus. Nežiūrint aukštų išpareigojimų tarnybose, jie kas penktadienį po darbo skuba į repeticijas, kai kiti choristai kartais pasiima "sickie". Ar spėja kartais pavalgyti vakarienę, dirigentai,

atrodo mažai kam rūpi.

Nežiūrint jų perkrauto asmeninio gyvenimo, Sydnėjaus lietuviams suruošė tartum kalėdinę dovaną. Spalio 15 d. be didelės reklamos atsilankė į Lietuvių klubą arti dviejų šimtų bendruomenės narių, į "Dainos" choro taip pavadintą "Pavasario koncertą". Dirigentės Birutės specialus nuopelnas pakviečiant ir "Sūkurį" išpildyti dalį koncerto programos.

Programą pradėjo "Sūkurys" pašokdami šoki "Vajaunas", sekė "Dainos" mišrus choras su liaudies daina "Suk suk ratelį" harm. Fausto Strolios. Moterų choras išpildė ištrauką "Pavasaris" iš ciklo "Metų laikai". Sekė vyrų choras "Plaukia Nemunėlis" D. Andriulio. Į sceną vėl išeina "Sūkurys" ir pašoka "Pliauškutį ir Šustą". Scenoje vėl moterų choras svajingai padainuoja "Iš rytų šalėlės" B. Budriūno, ir "Bitaitė". Galvodami apie rytų šalėlę iš kurios atėdavo šviesa su saule, mūsų gyvenime patyrėme, kad iš ten atėjo mūsų kraštui ir kruvina okupacija. Jaunutis "Sūkurys" akomponuojant Justinui Ankui pašoka "Subatėlė". Jaunučiams vadovauja profesionali išraiškos teatro artistė Liūda Popenhagen-Apnyntė. Liūda, kaip ir jos mama Martina pilna energijos ir sumanumo yra kita dovaną Lietuvių bendruomenei Sydnėje. Pirmą dalį koncerto užbaigia Mišrus "Dainos" choras "Siūbau lingau paukštelis, harm. Jono Zdanaičiaus-Zdanavičiaus, gyvenusio Adelaidėje, ir "Dar nekok" aranž. R. Klierienės. Po pertraukos vyrų choras akomponuojant Justinui Ankui padainuoja nuotaikingai "Vyrų užtraukime smagią dainą" ir "Lėk žirgeli vėju" kompozitoriai nežinomi. Toliau sekė "Sūkurys" su šokiais "Marceliukės" ir "Trepys". Scenoje vėl "Dainos" choras dainuoja "Išausk mergele", harm. V. Paketūro ir "Pasisėjau žalią rūtą" J. Neimanto. "Sūkurio" jaunučiai šoka "Kalvelį", o jiems dainuoja "Dainos" choras. Stebėtinai gražiai Liūdos paruošti jauni šokėjai. "Sūkurio" senjorai pašoka "Putinėlį". Choriu dainuojant "Sūkurys" šoka "Noriu miego" ir "Pradės aušrelė aušti". Pabaigai išgirdome mišrų chorą dainuojant "Vasaros šoki" B. Gorbulskio ir pasisiūbuojant "Jūra".

Taip ir baigėsi ši puiki kultūrinė popietė Sydnėje. Darbščiujų Onutės Kapocienės ir pirm. Aldonas Stasiūnaitienės dėka buvom pavaišinti kavute ir pyragaičiais. Turtinga loterija taip pat siviliojo ne vieną svečią. Dėkingi esame Birutei Aleknaitėi, kuri suorganizavo tokį sudėtingą renginį. Nors ir amžiaus našta slegia dalį choristų jūsų dainos skambėjo, kaip iš jaunų lūpų. Dainuokite toliau. Lietuvių posakis sako: "Kas dainuoja nesensta".

Kor.

KADA GERA BŪTI LIETUVIŲ

Ne naujiena australiškoje spaudoje skaityti drabstomų purvų ir kaltinimų eibes lietuviams iš mums visiems žinomų sluoksnių. Tai pasiskaičius žmogus kartais nori pasidaryti visai nežinomos tautos žmogumi.

Ačiū Dieviui Australijoje yra ir mūsų draugų, bet apie juos išgirstame tik retkarčiais. Štai vienas

toks įdomus pokalbis, po kurio pasidaro gera būti lietuviu. Prieš dvi savaites sutikau Fairfield mieste gyvenantį ir dirbantį advokatą Noel Brown. Man prašnekus su akcentu ponas Brown paklausė kokios tautybės aš esu. Pasakiau, kad lietuvis. Ponas Brown ištiesė ranką ir pasakė tokia aiškia lietuviška tarme "Sveikas". Nustebau, kaip niekad. Paklausiau iš kur jis moka lietuviškai. Ponas Brown atsako, kad prieš 50 metų jo tėvai turėjo namus Bass Hill, Horton gatvėje. Tuo laiku, sako p. Brown, Bass Hill nebuvo bažnyčios, tai į jų namus sekmadieniais atvažiuodavo kunigas ir atlaikydavo mišias jų namuose. Bass Hill lietuviai buvo reguliariūs pamaldų lankytojai ir aš kaip jaunuolis tuo metu išmokau kelis žodžius lietuviškai, kurių ir šiandien nepamiršau. Tai buvo puikiausi emigrantai, kuriuos aš savo gyvenime sutikau. Jeigu pažįsti juos perduok jiems mano linkėjimus, sako p. Brown. O gal prisimeni ten jų kokią pavardę, klausiu?

O yes, Šatkauskas Kondrackas, Bernotas, Genys, Mickus, Belkus ir kiti, kurių pavardes primiršau. Horton gatvė, beveik ištisai, tuo laiku buvo apgyventa lietuvių.

Štai ką reiškia būti geru, doru lietuviu, kurie nevengė šalintis nuo atsivežtų tradicijų ir tikėjimo iš savo tėvynės.

Nemanau, kad reikalingi kiti komentarai. Valio, likusiai Bass Hill lietuvių kolonijai.

Antanas Kramilius

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ PARAPIJOJE

Parapijos žinoma, kaip tokios ir neturime, tai naudojame tik tą žodį. Praradus lietuvių kapelionus amžinos atminties prel. Petrą Butkų MBE ir kun. Povilą Martūzą, mus aptarnauja australų kunigai. Sąlygas turime geras tik nemokame jomis pasinaudoti. Nei bažnyčia nei parapijos salė mums nieko nekainuoja. Kiek surenkama pirmoje rinkliavoje tiek ir užtenka. Jeigu sekmadienį atsilanko apie 50 tikinčiųjų tai ir rinkliava yra tik sąšaras.

Po ligos pasitraukė St. Joachims klebonas kun. Norman Grady. Išleistuvėse kun. Grady taip išsireiškė apie lietuvius. "Girdėjau kelis kartus, kai bendruomenės lyderiai viešai dėkojo Australijai už suteiktą globą. To nesu girdėjęs iš kitų bendruomenių". Į jo vietą nuo lapkričio 5 d. paskirtas iš Meadowbank parapijos kun. John Alt. Kun. Alt yra vokiečių kilmės draugiškas žmogus ir atrodo, kad sąlygos lietuviams nesikeis. Lietuviams patarnauja kun. Roger Bellemore SM, kuris atvyksta į Lidcombe kas sekmadienį ir atlaiko šv. Mišias. Bando kalbėti ir lietuviškai. Iš parapijos komiteto visa širdimi yra atsidavę Kęstutis ir Danutė Anka. Juodu atstovauja mūsų australų parapijos komiteto posėdžiuose. Pas Danutę Ankiene jau galima gauti ir Kūčių plotkelių. Per ją galima užsisakyti ir Mišias už mirusius.

Kor.

"Talkos" metinis susirinkimas

Lapkričio 5 d. įvyko skyriaus "Talkos" susirinkimas. Malonu pastebėti kad narių susidomėjimas yra padidėjęs. Dalyvavo virš trisdešimt narių.

Susirinkimą pravedė iš Melbourne atvykęs "Talkos" Prezidentas ponas Viva Alekna. Ponas Alekna pasidžiaugė Sydnėjaus skyriaus veikla ir padėjo jiems už metų produktyvų darbą. Sydnėjaus skyriuje dirbo Vytenis Šliogeris, kuris išėjęs iš raštinės vistiek dar paliko konsultantu. Likę Teodoras Rotcas, Elena Kains-Šatkauskaitė. Naujos tarnautojos Laura Belkus-Karpavičiūtė ir p-lė G. Strolytė iš Lietuvos.

Buvo kuo pasidžiaugti. Sydnėjaus skyrius padarė 30 tūkstančių dolerių pelno. "Talka" bendrai stovi trečioje vietoje tarp visų Kredito draugijų Australijoje. Iki šio laiko "Talka" dar nėra praradusi neatsargiai išduotų paskolų. Pagal naujus valstybės įstatymus "Talka" turėjo persiorganizuoti nuo 01-07-2000 į Akcinę bendrovę. Netolimoje ateityje nariai galės pirkti po \$10 dolerių akcijų (shares).

Per "Talka" galima siųsti pinigus telegrafiniu būdu į bet kurį banką Lietuvoje. Sutartį yra sudarę su stipriausiu, patikimiausiu Vilniaus banku Lietuvoje, per kurį jūsų pinigai bus perkelti į bet kurį banką Lietuvoje. Platesnę informaciją jums suteiks "Talkos" tarnautojai. "Talka" dirba tik sekmadieniais po lietuvių pamaldų. Lietuvos laikraščiuose kartais raginama siųsti ir asmeninius čekius į Lietuvą.

Žinoma, kad galima sakė ponas Alekna. Gavėją jis pasiekė už penkių-šešių savaitių. Pasiėjęs jeigu bus dar likę pinigų atskaičius visas iškeitimo išlaidas tarp Amerikos ir Lietuvos. "Talka" ima 15 dolerių už persiuntimą jūsų pinigų į Lietuvą iš narių, o iš ne narių 25 dolerius. Tai pats patogiausias, greičiausias ir saugiausias būdas persiūsti pinigus į Lietuvą.

"Talka" ir šiais metais leis papigintai siūsti kalėdines dovanas į Lietuvą. Nepraleiskite progos pasinaudoti šią paslauga, kai tik bus paskelbta. Po našaus ir produktyvaus susirinkimo dalyviai buvo pavaišinti sumuštiniais, vynu ir gintarinu skystimėliu. Bravo "Talkos" direktoriaus ir mūsų vietiniams tarnautojams.

A. Kramilius

DU POPIEŽIAI

(Atkelta iš 2-tro psl.)

matome, kokių skirtingų charizmų reikia Bažnyčiai. Reikėjo Jono XX-III-ojo paprastumo, reikėjo Pauliaus VI-ojo įžvalgos, reikėjo Jono Pauliaus I-ojo giedros, reikia dabartinio Popiežiaus savybių. Dėl to gal lengviau tikėti, kad Bažnyčioje iš tiesų veikia Šventoji Dvasia.

LRTV

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Gerb. "Tėviškės Aidų" Redaktorai, Siunčiu Jums žinutę iš tolimos Lietuvos. Labai prašyčiau suteikti man galimybę per Jūsų laikraštį padėkoti Lietuvos švietimo rėmėjai, anglų kalbos konkurso Lietuvoje organizatorei, p. Isoldai Poželaitei-Davis, A.M., taip pat p. Kazimierui Butkui - Lietuvos moksleivių rėmėjui-bičiuliui, kuris skyrė Lietuvos švietimui per 70 tūkstančių litų. Taip pat dėkojame rėmėjams p. Jurgiui ir Jolantai Janavičiams, p. Vidai Kabailienei, p. Janiui Kaneps, p. Leeka Kraucevičiūtei-Gruzeff, dr. Valentina Markevičiūtei-Butkuvienei, Melburno Moterų Katalikų draugijai, p. Vladui Meškėnui, p. Jossionia Mills-Palaitis, p. Stasiui ir Angelei Montvidams, p. Vytautui ir Birutei Vaitkams, p. Vidai Vaitiekūnienei, p. Aleksandrai Vingienei. Jų skirtos lėšos yra ženkliai parama Lietuvos švietimui, ypač tokiu laikotarpiu, kai vyksta švietimo reforma, kuriai reikia didelių investicijų. Visa parama buvo skirta kaimo mokykloms ir gimnazijoms, kur lėšų labiausiai trūksta.

Ponios I. Poželaitei-Davis, A.M., vardo anglų kalbos konkursas Lietuvoje tapo gerai visiems žinoma priemone kalbų mokymuisi skatinti ir remti.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, kalbų mokymasis tapo labai svarbus Lietuvoje. Juk mes laisvi ir galime ne tik keliauti, bet ir bendradarbiauti su Vakarų Europos ir pasaulio valstybėmis politiniais, kultūriniais, ekonominiais klausimais. Todėl nuolat daugėja moksleivių, kurie nori geriau išmokyti anglų kalbą, kad galėtų sėkmingai siekti karjeros, naudotis informacijos technologijų teikiamomis galimybėmis, keliauti ir bendradarbiauti su kitų valstybių piliečiais. Moksleiviai aktyviai dalyvauja I*EARN (International Education and Resource Network) telekomunikacijų projekte (el. paštas daina@pub.osf.lt), kur susirašinėja su viso pasaulio bendraamžiais. Daugelis mokyklų turi debatų klubus, o Lietuvos debatų komanda (el. paštas virginp@post.omnitel.net) nuolat dalyvauja pasaulio debatų turnyruose anglų kalba, rengia debatų stovyklas Druskininkuose. Abiejų projektų dalyviai mielai palaikytų ryšius su bendraamžiais

Australijoje. Kalbos mokymasis tampa vis svarbesnis tiek vaikams, tiek ir suaugusiems. Šį rugsėjį daugelis Lietuvos pradinį mokyklų įvedė ankstyvąjį anglų kalbos mokymą nuo 2 klasės t.y. nuo 8 metų amžiaus. Kuriasi įvairios kalbų mokyklos, steigiami nauji kalbų mokymosi kursai. Kalbų galime ir turime mokytis visą gyvenimą.

Skatiname ne tik anglų kalbos mokymąsi. Pastaruoju metu daug dėmesio skiriame lietuvių kalbos mokymui. Autorių kolektyvas iš Vilniaus universiteto Lituanistinių studijų katedros (tel. 370 2 687214, el. paštas Meilute.Ramoniene@flf.vu.lt), dirbdamas pagal Europos Tarybos projektą, parengė lietuvių kalbos mokymosi aprašus SLENKSTIS ir AUKŠTUMA, kurie padėjo sutvarkyti lietuvių kalbos mokymosi programas ir parengti 3 lygių egzaminus kitakalbiam, norintiems įsidarbinti arba įgyti Lietuvos pilietybę.

Svarbus renginys visoje kalbų mokymo sistemoje yra kasmetiniai ponios Isoldos Poželaitei-Davis, A.M., organizuojami anglų kalbos konkursai bendrojo lavinimo mokyklų moksleiviams. P. Isolda gerai žino mūsų švietimo padėtį, jos parama visada tikslingai nukreipta ten, kur jos labiausiai reikia. Ji ne tik skatina moksleivius geriau mokytis, bet ir organizuoja mokytojų kvalifikacijos seminarus, aiškina, kaip vienodai vertinti moksleivių, dalyvaujančių konkurse, rašinius. Rašinių temos, kurias pasiūlo pati mecenatė, yra aktualios, dažnai susijusios su Lietuvos istorija, dabartiniu gyvenimu. Moksleiviai aiškiai suvokia, kam skiriamas rašinys, kaip jį rašyti, kokie bus vertinimo kriterijai. Jie turi galimybę reikšti savo mintis, nuomonę, jausmus. Tokios temos ne tik gerina kalbos mokėjimą, rašymo gebėjimus, bet ir ugdo tikrą Lietuvos patriotiškumą. UŽ VISĄ TAI DAR KARTĄ DĖKOJAME p. ISOLDAI POŽELAITEI DAVIS, A.M., MECENATUI p. KAZIMIERUI BUTKUI ir visiems kitiems mecenatams, rėmusiems anglų kalbos konkursą, atsiuntusiems dovanų puikių paveikslų ir rėmusiems neturtingus Lietuvos moksleivius.

Linkime visiems geros (Nukelta į 8-tą psl.)

Kompiuteris, printeris, televizijos ir video kasečių aparatai, gausybė knygų bei stalas, kėdės, rašomieji stalai įsigyti dėka Vlado Morkio, Kazimiero Butkaus, Isoldos Poželaitei-Davis, A.M., Viktoro ir keletos mecenatų iš Šiaurios, 2000 spalio mėn.

Dalis J. Janonio anglų kalbos bibliotekos Šiauliuose

Pavojus Šventosios Žemės Krikščionims

Rugsėjo 28-tą dieną, Jeruzalėje prasidėjęs palestiniečių sukilimas nusinešė daugiau kaip 130-ties žmonių gyvybes. Beveik visi žuvusieji, išskyrus 8, yra palestiniečiai. Sužeistųjų skaičius viršija tūkstantį ir jų niekas daugiau nebeskaiciuoja. Neramumai tęsiasi visuose palestiniečių savivaldos žemėse. Taip pat Izraelio gyventojai arabai yra įtraukti į neramumų sūkurių. Lig šiol sąlyginai konflikto nepalieti liko Šventosios Žemės krikščionys, arabai ir kitų tautybių žmonės. Tačiau įvykių raida liudija, kad taip pat palestiniečiai katalikai ir kiti arabai krikščionys yra dideliame pavojuje. Ir jie gali būti įtraukti į konfliktą. Tai patvirtino smurto veiksmai prieš krikščionių miestelį Beit Jala. Jį apšaudė Izraelio kariai atsiliepdami į palestiniečių snaiperių ugnį, kuri kaip tikinama, buvo atidengta į izraeliečius būtent iš šio miestelio. Izraelio pareigūnai apkaltino palestiniečių lyderį Arafatą, jog palestiniečiai tyčia šaudė iš Beit Jala tam, kad į konfliktą būtų įtraukti krikščionys. Tačiau palestiniečiai tai neigia ir savo ruožtu kaltina Izraelį bandymu suskaldyti arabų krikščionis ir musulmonus. Izraelio generolas majoras Giora Eiland tikino, jog palestiniečių snaiperiai sąmoningai užima pozicijas prie bažnyčių, tikėdami, kad atsišaudydami Izraelio karių pataikys į bažnyčias ir šiais veiksmais nuteiks pasaulio krikščionis prieš Izraelį. Netoli Betliejaus esančio palestiniečių krikščionių miestelio Beit Jala santyčiai su Jeruzalės žydų kolonistų priemiesčiu Gilo lig šiol buvo ramūs, nors Gilo priemiestis yra išaugęs iš palestiniečių konfiskuotoje žemėje.

Minėtas incidentas krikščionių miestelyje Beit Jala iš tiesų yra nerimą keliantis įvykis - pareiškė amerikiečių katalikų žinių agentūrai CNS Jeruzalės Lotynų patriarchato kancleris kun. Abusahlia. Pasak jo, izraeliečių skleidžiami gandai apie Beit Jala įtraukimą į konfliktą nėra atsitiktiniai, o bandymas "skaldyti ir valdyti" vieningą palestiniečių tautą. Antra vertus, nesunkiai nuspėjamos Beit Jala krikščionių miestelį palietusio incidento pasekmės. Izraelio dienraštis "Jerusalem Post" spalio 25-ąją pirmajame puslapyje rašė apie tariamą šimtų krikščionių egzodą iš Gazos krašto, Nabluso, Ramallaho, Tulkaramo ir Betliejaus miestų į užsienį. Pranešime buvo nurodyta, kad krikščionims emigruoti talkina Izraelio Užsienio reikalų ministerija ir užsienio šalių diplomatai. Tačiau tai paneigė Jeruzalės Lotynų Patriarchato kancleris, pažymėdamas, kad pranešime pateikiama informacija neatitinka tikrovės. Jis priminė, kad palestiniečių žemės yra uždarytos ir Izraelio pareigūnų griežtai kontroliuojamos taip, kad net darbo leidimus turintiems palestiniečiams neleidžiama įvažiuoti į Izraelį ir į Jeruzalę. Kitas katalikų kunigas, Ramallaho parapijos klebonas Ibrahim Hijazin paneigė Jeruzalės spaudos tvirtinimus dienraščiui pasiūstame laiške. Tačiau kitų palestiniečių vietovių kunigai patvirtino, jog yra girdėję, kad vietos krikščionys rimtai svarsto galimybes apeisti namus, esančius nesaugiose vietose. Ypač jaunimas nesiryžta

ilgiau pasilikti, nes nebemato ateities tokiomis sąlygomis. Vienas kunigas pažymėjo, jog tapo tiesiog papročiu, kad kilus neramumams, atsiranda vis daugiau krikščionių šeimų, nusprendžiančių emigruoti iš savo gimtinių Šventojoje Žemėje. Būtent todėl pastoviai mažėja Šventosios Žemės katalikų ir apskritai visų krikščioniškų konfesijų gyventojų.

Krikščionių emigracijos problema nėra nauja Šventojoje Žemėje. Bet naujas krikščionių egzodas iš gimtinių yra realus pavojus ypač dabar, nes visiems aišku, jog nebegalima numatyti, kada pasibaigs neramumai. Šią prielaidą vieningai patvirtino tiek Izraelio, tiek ir Palestiniečių valdžios atstovai. Per Izraelio kariuomenės radiją kalbėjęs Izraelio ginkluotųjų pajėgų štabo viršininkas generolas Shau Mofaz tvirtino, jog negali tiksliai nurodyti, kaip ilgai konfliktas tęsis, bet tikrai tai nėra dienų klausimas. Tai mėnesių reikalas, - tikino generolas. Tą patį Libano spaudoje tvirtino Al Fatah partijos generalinis sekretorius Marwan Barghuti, pasak kurio, sukilimas yra tik pradinė fazė. Sukilimas tęsis tol, kol bus sukurta palestiniečių valstybė su sostine Jeruzalėje, - sakė Palestiniečių savivaldos aukšto rango pareigūnas, pridurdamas, kad sukilimas plėsis ir taps įnirtingesnis ateinančiomis savaitėmis ir mėnesiais.

Gazos krašte įvyko susisprogdinusio savižidžio palestiniečio Nabilo al-Arairo laidotuvs. Jose 10.000 žmonių protestavo grasindami Izraeliui bei Jungtinėms Valstijoms smurtu ir naujais savižudžių išpuoliais. Pirmą kartą tokias laidotuves transliavo oficiali Palestiniečių valdžios televizija. Sekančią dieną vėl buvo naujų aukų. Žuvo dar bent 4 palestiniečiai.

Esant tik liūdnoms santarvės atkūrimo Šventojoje Žemėje prognozėms, susirūpinimo kupiną pareiškimą paskelbė Šventosios Žemės kustodijos, Italijos, Šveicarijos, Lenkijos, Slovėnijos ir Maltos pranciškonų vyresnieji. Savo susitikime, įvykusiame Turine, jie daugiausiai dėmesio skyrė dabartinei kritiškai situacijai Artimuosiuose Rytuose. Pranciškonų vyresnieji pažymėjo, kad dėl neramumų visoje Šventojoje Žemėje ir ypač Nazarete, daugėja skaičius vietos krikščionių, besiruošiančių emigruoti į užsienį. Todėl Šventosios Žemės kustodija nutarė visomis įmanomomis priemonėmis stengtis, kad pasaulio viešojo nuomonė suprastų koks rimtas naujas pavojus iškilo palestiniečių krikščionims. Šios pranciškonų kampanijos tikslas yra paveikti Izraelio vyriausybę ir palestiniečių savivaldą, kad jos imtųsi visų priemonių smurto veiksmams sustabdyti, taikai atkurti ir Šventosios Žemės krikščionių teisėms apginti.

Turine vykusiame pranciškonų pasitarime taip pat buvo kalbėta apie krikščionims nepriimtina Izraelio valdžios leidimą musulmonams statyti savo maldos namus prie pat Nazareto Apreiškimo bazilikos.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Vėlinių proga kun. E. Arnašius su parapijiečiais Fawker kapinėse, šeštadienį, lapkričio 4 d., 2000.11.18 Nuotr. P.Šaulio

SKAUTŲ PRANEŠIMAS

Australijos Rajono skautų stovykla - PANEMUNĖ - įvyks Camp Kariong, New South Wales, nuo sausio 2 iki sausio 14, 2001. Visi Australijos skautai/skautės kviečiami dalyvauti.

Raginame stovyklautojus kuo greičiau užsiregistruoti ir patvirtinti jūsų vietą. Prašome iki gruodžio 1, 2000, skambinti vienai iš mūsų registruotojų: Audrutei Markowskai 02-9498-1921, arba Dovilei Zduobienei 02-9980-9004.

Laukiame visų Panemunės stovykloje!

Stovyklos rengėjai

PRANEŠIMAS MELBOURNO ŠAULIAMS

Gruodžio mėnesio 2 dieną šeštadienį, 1-mą val. po pietų bus atnašaujamos šv. Mišios, už visus mirusius mūsų brolius šaulius bei seses šaules.

Šv. Mišios įvyks Lietuvių Namuose Bendruomenės kambaryje, Errol St., North Melbourne. Visi šauliai maloniai kviečiami dalyvauti šv. Mišiose, prisiminti mūsų iškeliavusius į amžinybę brolius ir seses. Po šv. Mišių bus Klube užkandukai, kavutė ir pabendraavimas.

Šaulių Kuopos Valdyba

MOKYKIMĖS LIETUVIŲ KALBOS!

Dalis šių metų lietuvių kalbos mokinių su 7-10 sk, mokytoja Jieva Arienė

Mūsų jaunimas noriai jungiasi į lietuvių tautinių šokių grupes, skautus, sporto klubus. Būtų gražu, kad jie lietuviškoje veikloje ir kalbėtųsi lietuviškai, o ne angliškai. Kviečiame lietuvių kalbos mokyti visą lietuvišką jaunimą ir mišrių šeimų jaunimą bei nelietuvius. Kiekvienas gali bent kiek pasimokyti lietuvių kalbos. Kol dar įmanoma, pasinaudokime valdžios suteikta

galimybe ne tik pramokti ar pasitobulinti lietuvių kalboje, bet ir įsigyti brandos atestato (VCE) laipsnį lietuvių kalboje.

Šiais metais Victorian School of Languages baigiamuosius egzaminus laikė trys lietuvių kalbos dvyliktokai: Vytas Krivickas, Kristina Kupriščenkaitė, Justinas Rutkauskas. Nors šias eilutes berašant dar nežinomi rezultatai,

KALĖDOS SU DAINOS SAMBŪRIU!

Kviečiame visus ir iš visur atsilankyti į mūsų **Metinį Koncertą**, kuris įvyks š.m. **gruodžio 3 d., sekmadienį, 13 val. 30 min.** Lietuvių Namuose, koncertinėje salėje.

Bilietai koncertui ir lengvoms vaišėms \$15.00

Bilietai tik koncertui \$12.00

Vaikams iki 16 metų veltui.

Lauksime visų!

Melbourno Dainos Sambūrio valdyba

ŠIRDINGA PADĖKA MELBOURNO SKAUTININKŲ RAMOVEI

už sveikinimus mano gimtadienio proga. Ačiū už šiltus žodžius iš tiek daug, kurie mane prisiminėte. BUDĖK!

v.s. Jonė Žitkevičienė

KODĖL MAN REIKĖTŲ EITI Į SYDNĖJAUS NAUJŲ METŲ BALIŲ?

Šis klausimas gana dažnas, ypač tarp vyresnio amžiaus žmonių. Nei šokti nei gerti man jau seniai nebeįdomu, o tas jaunimo triukšmas kurtina ausis, ir iš viso, susikalbėti negalima. Daug geriau namie, tarp kelių artimesnių draugų, ramiai sutikti Naujuosius Metus. Ir žymiai pigiau. Tokią pinigų krūvą išmesti! Ne, jau geriau sušėpsiu našlaičius Lietuvoje, geriau giminėm pasiūsiu, geriau sau ką nors įsigysiu...

Bet pagalvokim iš kitos pusės. Bus daug triukšmo, tai tiesa, bet ir daug susitikimų, daug draugysčių bus atnaujinta. Ir jei kartais buvo kokių nemalonių tarpusavio išpuilių, po kelių vyno taurelių tie nesusipratimai sušvelnės, apsimirš. O pagaliau gal daugelio taip ir nebesutiksime kitose Lietuvių Dienose? Tad kodėl nepadraugauti?

Bet svarbiausia, reikėtų prisiminti, kad Naujų Metų balius - tai vienintelis parengimas, kuris ištraukia Lietuvių Dienų ruošimą iš skolų. Nevien gerti, nevien šokti einame į balių, nevien susitikti, susitaikyti, pabendrauti, bet einame į Naujų Metų balių - paremti Lietuvių Dienas, o kartu ir pastangas išlaikyti lietuvių. Lietuvių Dienos - tai lietuviškos kultūros pasireiškimas, sukvietimas visų pajėgiausių meninių jėgų į vieną būrį

reikia manyti, kad visiems bus gerai pasisekė.

Norėtusi, kad kuo didesnis skaičius mokinių lankytų Melburne veikiančias dvi lietuvių kalbos klases. Jeigu atsirastų užtenkamai didelis skaičius mokinių, būtų galima padauginti klasių skaičių. Tada būtų geresnės mokymosi sąlygos, geresni rezultatai.

Norint įstoti į Melburne veikiančias 2001 m. klases, kreipkitės į Princes Hill Secondary College centro viršininke tel. (03) 9416 0641, arba į VSL Head Office, tel. (03) 9690 9111. Kainos visiems 2001 metams: 1-10 sk. Mokiniais \$45, 11-12 klasių mokiniams \$57, suaugusiems \$130.

tam, kad mes vėl galėtumėm atsinaujinti lietuviškoje dvasioje. Deja, Lietuvių Dienos turi ir tamsiąją pusę - jos kainuoja..

Bet kaip tik todėl Naujų Metų balius ir yra labai reikšmingas, nes jis stipriai švelnina finansinį balansą.

Ir kaip tik todėl, eidamas į balių atsimink, kad remi Lietuvių Dienas, kad aukoji pinigų skolų padengimui, kitais žodžiaisariant, remi pastangas išlaikyti lietuvių Australijoje.

Ir kaip tik todėl, aukok linksmai, dorai, nes jūsų atėjimas yra pagalba, o ne pinigų išleidimas. Už tą auką, t.y. už bilieto kainą, bus jums pasiūlytos vaišės, pasišokimai, susitikimai ir svarbiausia - jūs pajusite pasididžiavimą širdyje, kad štai ir aš, nežiūrint sunkinančių aplinkybių, štai ir aš esu Lietuvių Dienų, lietuviybės išlaikymo rėmėjas.

Aukok linksmai!

Dr. Genovaitė Kazokienė
XXI Australijos Lietuvių Dienų Rengėjų Grupės pirmininkė

PRANEŠIMAS Melburno Pensininkų Sąjungos nariams

Kas nespėjote įsigyti bilietų mūsų Kalėdinės šventės vaišėms, kurios bus gruodžio 12 d., skambinkite: A.Tomkevičiui tel. 9859 1379 arba A.Sadauskienei tel. 9857 5643. A.S.

KALĖDINĖS PINIGINĖS DOVANOS Į LIETUVĄ

Šiais metais, nuo gruodžio 2 iki gruodžio 16, Adelaidė, Melbourne ir Sydney Talkos skyriai vėl priima kalėdinius piniginius pavedimus į Lietuvą, kurie kainuos tik \$10.

Prašome kreiptis į Talkos įstaigas, sekmadieniais 12.30 val. - 2.30 val.

ADELAIDE	8362 7377
MELBOURNE	9328 3466
SYDNEY	9796 8662

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ
TALKA
KREDITO DRAUGIJA

ADELAIDĒ

Lietuviai popiežiškuosiuose universitetuose

VĒLINĖS

Vėlinių dienoje, antrą dieną lapkričio mūsų Šv. Kazimiero bažnyčioje rytines šv. Mišias aukojo kun. J. Petraitis už visus mirusius ir sielas skaitystykoje.

Mūsų tradicija - Vėlinių proga sekmadienį po šv. Mišių šv. Kazimiero bažnyčioje ir po pietų parapijoje, kuriuos šį sekmadienį paruošė ateitininkai, renkamas Centennial Park kapinėse prie mūsų mirusių kunigų kapų. Liet. Kat. Mot. D-jos gėlių puokštės padėjo pirminkinė, kun. klebonas atliko apeigas, giedodamas ir skaitydamas su susirinkusių prisidėjimu. Užbaigėme "Viešpaties Angelas" ir

"Amžina Atilsi" giesmėmis.

Buvo graži saulėta diena - dar vėsu nekaršta, vėjelis gaivino. Dalyvavo apie 30 parapijiečių. Senieji nevisi be pajėgia dalyvauti, kaip žinome, jaunimo lyg ir nerūpi...

Mums buvo gera, miela, sava. Po apeigų visi išsiskirstė prie savo mylimųjų ir artimųjų bičiulių kapų padėti žiedelį, už jų sielas sudėti poterėlių šioje brangioje Mirusiųjų prisiminimo dienoje - Vėlinėse.

Tokiais atvejais iš giliausios širdies dėkojame Dievui, kad dar turime lietuvių kunigų - apeigas lietuvišku žodžiu; mes turime kun. Juozą Petraitį. S.P.

MŪSŲ MIRUSIEJI

A.†A. JADVYGA ŽYGIENĖ

A.A. Jadvyga Žygienė mirė rugpjūčio 13 d., keletą metų praleidusi Austral slaugymo namuose, Morphetville, Piet. Australijoje, sulaukusi 83 metų amžiaus. Jos vyras Leonas Žygas yra miręs prieš eilę metų. Ligonė būdavo aplankoma kun. J. Petraitčio gavėnios ar Velykų laikotarpyje, aptarnaujant ją Šv. Sakramentais. Šiemet klebonas Jadvygą aplankė ir aprūpino Šv. Sakramentais gegužės 15 d. Ligonė taip pat aplankydavo ir ALK Moterų Draugijos nars. Velionės Jadvygos giminaitė Irena ir jos vyras John Coates tarija nuoširdų ačiū klebonui ir ALK Moterų D-jai už tetos aplankymus.

Už velionę Jadvygą Žygienę buvo aukojamos dvejios šv. Mišios rugsėjo 23 ir 29 d. Velionės Jadvygos laidotuviams patarnavo Alfred James laidojimo įstaiga. Velionės giminėms reikiame užuojautą, A.A. Jadvyga tegul ilsisi Viešpaties ramybėje.

Žinias apie Jadvygos mirtį suteikė Irena Coates.

- J.N.P.

A.†A. MARIJA IVINSKIENĖ

A.A. Marija Ivinskienė, gimusi Lietuvoje 1906 m., mirė North Adelaidės priemiestyje slaugymo namuose š.m. rugsėjo 23 d., sulaukusi 96 m. amžiaus.

Kadangi Marija jau buvo vyresnio amžiaus moteris našlė ir keletą metų nesveikavo, kun. J. Petraitis ją aplankydavo bent kartą metuose su Šv. Sakramentais jai gyvenant dar savo bute, o vėliau persikėlus į Baltų Namus ar esant ligoninėje arba slaugos namuose North Adelaidės priemiestyje. Paskutinį kartą klebonas ją aplankė rugsėjo 22 dieną, suteikdamas Ligonų patepimą, nes Marija jau buvo be sąmonės.

Velionės Marijos privačios laidotuvių buvo Adelaidėje rugsėjo 27 d., iš Viktorijos valstijos atvykus velionės sūnui Vidui ir anūkiui Petriui; iš viso dalyvaujant tik penkiems asmenims. Viena moteris paskaitė atsiveikino žodį su mirusiąją, o patarnavo *Simplicity* laidotuvių įstaiga. Velionės Marijos pageidavimu, jos kūnas buvo atiduotas sudeginimui. - Ilsėkis ramybėje.

Ačiū Juozui Donėlai, šių laidotuvių dalyviui, už suteiktas žinias apie velionę. -J.N.P.-

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

(Atkelta iš 6-to psl.)

sveikatos, energijos ir tikimės naujų iniciatyvų 2001-aisiais metais, kurie yra paskelbti Kalbų metais Europoje ir Lietuvoje.

Stasė Skapienė
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos
Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė
A.Volano 2/7
LT - 2691 Vilnius
Tel. 370 2 743146
Faksas 370 2 612077
El. Paštas S.Skapiene@smm.lt

TOBIN BROTHERS
FUNERALS

LEADERS IN SERVICE AND CARE

100% AUSTRALIAN OWNED

Since 1934 Tobin Brothers Funerals has provided specialist funeral service to the Melbourne Catholic Community. Today this tradition of service continues at any of our 18 Melbourne Branches.

Head Office:

NORTH MELBOURNE

189 Boundary Road 9328 3999

MEMBER AFDA

Šiais mokslo metais Romos popiežiškuosiuose universitetuose studijuoja mažiau lietuvių studentų nei pernai. Mat studijas pradėjusieji dar pirmaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais, jau jas baigia ir diplomuoti grįžta Tėvynėn, o naujų studentų atvažiuoja nedaug. Popiežiškuosiuose universitetuose naujieji mokslo metai jau prasidėjo spalio pirmosiomis dienomis. Kiekvienas universitetas savaip šventė naujų mokslo metų atidarymą. Štai Popiežiškasis Grigaliaus universitetas, vadovaujamas jėzuitų, savo mokslo metus pradėjo Šv. Mišiomis šv. Petro bazilikoje. Tuo pačiu metu Grigaliaus universitetas šventė savo Jubiliejų, ir studentai kartu su dėstytojais įžengė į baziliką pro šventąsias duris. Grigaliaus universitete studijuoja bene daugiausiai lietuvių studentų - trylika. Taip pat šiame universitete darbuoja, jau išskiliaję į amžinybę, du lietuvių profesoriai. T.Paulius Rabikauskas mirė prieš trejetą metų, o T.Antanas Liuma - šių metų liepą, prieš tai, sausį atšventęs savo

devyniasdešimtmetį. Apie T.Antaną Liumą buvo rašyta šių mokslo metų inauguracijos iškilmėms Grigaliaus universitete išleistoje knygutėje. Ten T.Liuma pristatomas kaip tylus ir daug dirbęs Lietuvos labui. Toje pačioje knygutėje paminėti ir du lietuvių praėjusiais mokslo metais baigę šį universitetą. Tai kun. Kęstutis Dailidė iš Vilniaus arkivyskupijos, baigęs fundamentinės teologijos licenciatą studijas ir kun. Arnoldas Valkauskas iš Kauno, aukščiausiu įvertinimu apgynęs teologijos daktaro disertaciją. Lietuvių studentų popiežiškiosiose aukštosiose mokyklose studijuoja virš treisdešimt. Daugiausia studentų yra iš Vilniaus arkivyskupijos, gi iš Šiaulių vyskupijos nestudijuoja nė vienas. Daugiausia studentų yra kunigai, tačiau taip pat studijuoja ir pora seserų vienuolių, bei penki pasauliečiai. Dalis lietuvių studentų gyvena Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje, kur mokslo metai buvo atidaryti pamaldomis ir himnu į Šv.Dvasią.

LRTV

Karalienė Elzbieta pas popiežių Joną Paulių II

Su oficialiu vizitu Vatikane popiežių Joną Paulių II aplankė Anglijos karalienė Elzbieta II kartu su savo vyru Edimburgo kunigaikščiu Pilypu. Tai buvo jau trečias Anglijos karalienės ir Šventojo Tėvo susitikimas - pirmasis įvyko Vatikane 1980 metais, o antrasis Anglijoje, kuomet karališkoji pora Sventąjį tėvą priėmė Buckinghamo rūmuose. Savo kalboje karalienė Elzbieta pasidžiaugė, kad šis jos vizitas Vatikane sutapo su Jubiliejiniais Metais ir su dėkingumu prisiminė Šventojo Sosto indėlį į taikos procesą Šiaurės Airijoje. Kadangi karalienė laikoma anglikonų Bažnyčios galva, Popiežius Jonas Paulius II palietė ekumenizmo temą ir abiejų Bažnyčių santykių ekumenizmo baruose pažangą. Daug vietos Šventojo tėvo kalboje buvo skirta Europai. Senasis žemynas dabar išgyvena istorinį momentą, kuomet siekiama vienybės ir norima visiems laikams išgyvendinti konfliktus tarp Europos

tautų, deša, neretų istorijos bėgyje. Tačiau, Sventasis Tėvas atkreipė dėmesį, jog naujosios Europos vienybė turi būti statoma ant gilių pagrindų, išsaugant ir puoselėjant geriausias europietiškas tradicijas politikos, teisės, kultūros ir dvasingumo srityse.

Kaip įprasta tokių susitikimų proga, tradiciškai buvo pasikeista dovanomis. Karalienė Elzbieta padovanojo Šventajam Tėvui penkiasdešimt senų ir didelę vertę turinčių venecijiečio tapytojo Canaletto paveikslių kopijų, o popiežius karalienei įteikė XIII amžiaus Bibliją. Po apsilankymo pas Popiežių Anglijos karališkoji pora susitiko su Vatikano Valstybės sekretoriumi kardinolu Angelo Sodano, vizito Vatikane pabaigoje dar apsilankė Siksto koryčioje, kuri jų apsilankymo metu 1980 metais dar nebuvo restauruota. LRTV

TRUMPAI

(Atkelta iš 4-to psl.)

Apskritai, padėtis yra labai keista. Oficialiai neleidžiama parduoti automobilio su diplomatiniams ženklais; pasiuntinių darbuotojai privalo jį kelių policijoje išbraukti iš sąrašų ir grąžinti automobilio numerio ženklus".

oooOooo

Kur baigiasi Vidurio Europa

Londonė leidžiamas žurnalas "The Economist" š.m. liepos 29 d. laidoje išspausdino skaitytojo T. Wilbur laišką: "Keliautoją į rytus nuo Elbės kiekviename sekančiame krašte vietiniai gyventojai rimtai įtikinys, kad jis tikrai dar yra Vidurio Europoje ir kad "Rytų Europa" yra kažkur, kad Eldorado, už kai kurių sienų dar toliau rytuose. Po to, kai Lietuva nutrūko no sovietų pasaito,

paskelbė, kad "geografinis Europos centras" dabar yra netoli sostinės Vilniaus ir aišku - jame gyvena Vidurio europiečiai".

Į tokį pasisakymą tame pačiame žurnale š.m. rugpjūčio 12 d. laidoje Romoje gyvenantis Algirdas Žemaitis taip reagojo: "Thomas Wilbur siek tiek sarkastiškai mini Lietuvos tvirtinimą, kad ji yra Vidurio Europos dalis. Lietuva savo šlovės zenite buvo didžiausia Europos valstybė. Lietuvos jogaillaičių dinastija valdė didžiausias krikščioniško pasaulio karalystes. Be kitų vietovių, jie viešpatavo Lietuvoje, Lenkijoje, Bohemijoje ir Vengrijoje. Jų rūmus statė italai ir gamtovaizdžius planavo prancūzai. Lietuviai buvo įstikimi Romos katalikai ir kultūroje jautėsi esą Vakarų Europos dalis. Rusijos ir vėliau Sovietų Sąjungos okupacija nepadarė jų Rytų Europos dafimi, kaip Vengrijos ir Balkanų Turkijos okupacija nepadarė jų Mažosios Azijos dalimi".

J.B. - "T.Ž."